

Motion till riksdagen 2009/10:Sk1

**av Lars Johansson m.fl. (s, v, mp)
med anledning av prop. 2008/09:222**

Informationsutbytesavtal och partiella skatteavtal med Bermuda

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår proposition 2008/09:222 Informationsutbytesavtal och partiella skatteavtal med Bermuda.
2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram ett förslag till informationsutbytesavtal och partiella skatteavtal med Bermuda som inte innehåller inskränkningar i informationsskyldigheten och även i övrigt överensstämmer med OECD:s modellavtal.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samtliga nya skatteavtal ska ligga på minst den nivå som OECD:s modellavtal satt, i fråga om informationsutbyte.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att gamla skatteavtal som saknar informationsutbytesklausul, t.ex. det med Schweiz, snarast ska omförhandlas.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att OECD noga följer och för medlemsstaterna sammanfattar hur avtalen praktiskt fungerar för skattemyndigheterna i de olika medlemsstaterna.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör ta initiativ inom OECD för att förbättra modellavtalet i fråga om informationsutbytet.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Till skatteparadis räknas länder som inte tar ut någon skatt, eller som har väldigt låg skatt. På engelska benämns dessa offshore financial centre (OFC). Med offshore menas i finansiella sammanhang valuta som placeras (deponeras) och används utanför det land där det har ställning som reguljärt betalningsmedel. En annan beteckning på skatteparadisen är sekreterstater, en benämning som fokuserar på att de genom hänvisning till banksekretess inte vill lämna inkomst- och förmögenhetsuppgifter om medborgare till deras hemländers skattemyndigheter.

Offshoreverksamheten var ett resultat av att ett antal finansiella aktörer i slutet av 1950-talet började utnyttja skillnader i olika staters lagstiftning för att undkomma regleringar och skatter. Aktörerna fanns dels i USA, dels i Europa (inte minst i London). I Asien fanns aktörerna i Hongkong, Singapore och Bahrein.

Skatteparadisen utgjordes i regel av mikrostater (före detta kolonier) och självstyrande avhängiga territorier, ofta med brittisk (Bahamas, Caymanöarna, Guernsey, Jersey, Isle of Man och Gibraltar) eller nederländsk (Aruba och Nederländska Antillerna) anknytning. I Europa har det mest handlat om dels Schweiz, dels gamla överlevande furstendömen och ministater (Luxemburg, Monaco, Andorra och Liechtenstein). Utvecklingen av informations- och kommunikationsteknologin har stimulerat förekomsten av skatteparadis och offshoreverksamhet. Företag och enskilda erbjuds via nätet vägledning och hjälp med att placera sina pengar så att beskattning kan minimeras eller undvikas.

Många av skatteparadisen utmärks av lite diffusa konstitutionella och demokratiska förhållanden. De brittiska kanalöarnas relation till Storbritannien är särpräglad. I Liechtenstein och Monaco har statschefen ett politiskt och ekonomiskt inflytande som inga andra statschefer har i de stabila demokratierna. I vilken utsträckning befolkningen i skatteparadisen utanför Europa får egna arbetstillfällen och välfärd av verksamheten tål att diskuteras. Klart är dock att skatteparadisen också dränerar utvecklingsländerna på skatteinkomster.

Finansiella offshoremarknader är i sig inte brottsliga. Det handlar om att aktörerna utnyttjar skillnader i olika länders lagstiftning och att vissa länder utnyttjar det faktum att detta intresse finns. Samtidigt är det dock tyvärr uppenbart att offshoreverksamheten underlättar och verkar som incitament för ekonomisk och organiserad brottslighet. Skatteparadisen undergräver också andra staters möjlighet att finansiera sin gemensamma välfärd genom att ta ut skatter. Både enskilda stater och internationella organisationer som OECD (Organisation for Economic Cooperation and Development) har därför arbetat med att granska skatteparadisens verksamhet och utveckla strategier mot skatteflykten och skatteparadisens sekretess. OECD identifierade redan 1998 avsaknaden av effektivt informationsutbyte som ett huvudkriterium för skatteparadisen. En arbetsgrupp bestående av både representanter från OECD-staterna och representanter från skatteparadis enades 2002 om ett modellavtal för informationsutbyte och internationellt samarbete i skatteärenden. USA har

Fel! Okänt namn på

i synnerhet efter den 11 september ställt sig allt mer kritiskt till skatteparadis. Skälet är skatteparadisens sammankoppling med maffian och med terroristorganisationer. Barack Obamas tillträde som amerikansk president har gjort USA till en offensiv kraft i kampen mot skatteparadis. Även Storbritannien, Frankrike och Tyskland har genom sina regeringschefer kommit med allt tuffare krav mot skatteparadis i allmänhet och också mot enskilda, utpekade skatteparadis som Schweiz och Liechtenstein. Frågan har tagits upp vid både G7- och G20-möten och OECD:s sekretariat har i en rapport den 31 juli summerat de framgångar som uppnåtts. Diskussionerna har inte minst gällt artikel 26 i modellavtalet som reglerar informationsutbytet. Alla OECD-stater accepterar denna inklusive Österrike, Belgien, Luxemburg och Schweiz som drog tillbaka sina tidigare reservationer mot artikel 26 i mars 2009. I Europa fanns den 2 september 2009 fortfarande inte Andorra, Gibraltar, Liechtenstein och Monaco med på listan över stater som till fullo implementerat OECD:s modellavtal.

Flertalet större OECD-länder förhandlar i dag aktivt med dessa finansiella skatteparadis om att ingå informationsutbytesavtal på skatteområdet. Förhandlingarna gäller de 36 skatteparadis som gjort ett åtagande gentemot OECD om att förbättra transparensen och informationsutbytet på skatteområdet. Syftet med att ingå informationsutbytesavtal är alltså att möjliggöra för skattemyndigheten att få insyn i den skattskyldiges kapitalplaceringar och inkomster i skatteparadis. Ingåendet av sådana avtal med skatteparadis kan leda till att tillgångar och inkomster avslöjas som inte har deklarerats i hemviststaten och att intresset minskar för att använda dessa skatteparadis i skatteflyktssyfte.

Arbetet mot skatteparadis har på senare år intensifierats även i Sverige. Genom ett nära samarbete och via informationsutbyte med flera länder kan Skatteverket få in uppgifter och även spåra tillgångar som har flyttats utomlands men som ska beskattas i Sverige. Skatteverket har i sin skattefelsrapport uppskattat att en summa som motsvarar hela den svenska försvarsbudgeten, omkring 46 miljarder kronor, göms undan utomlands varje år. Kontrollerna har under perioden 2004–2008 resulterat i att sammanlagt 953 personer och företag påförts ytterligare skatt att betala med totalt nästan 2,2 miljarder kronor (inklusive skattetillägg). Skatteverkets riksprojekt har också tagit fram uppgifter om mer än 5 000 innehavare av kontokort som ställts ut av banker i skatteparadis och som används i Sverige. De fyra populäraste paradisen för svenskar som vill gömma undan skattekrönor utomlands, har enligt Skatteverket, varit Luxemburg, Isle of Man, Schweiz och Jersey. Ett problem är att svenska skatteavtal i några eller något fall, t.ex. Schweiz, saknar informationsutbytesklausul. Dessa måste givetvis omförhandlas.

I syfte att följa upp OECD:s arbete mot internationell skatteflykt beslutade de nordiska länderna i juni 2006 att också inleda förhandlingar med skatteparadis. I syfte att stärka de nordiska ländernas förhandlingsposition gentemot skatteparadis och för att få ned kostnaderna för förhandlingsarbetet samordnar de nordiska länderna förhandlingsarbetet inom ramen för Nordiska ministerrådets regi. Informationsutbytes- och skatteavtalen mellan de nordiska länderna och Isle of Man undertecknades hösten 2007, avtal med Jersey

Fel! Okänt namn på

och Guernsey undertecknades hösten 2008 och i april 2009 undertecknade de nordiska länderna avtal med Cayman Island. Nu föreligger alltså förslag på två nya avtal.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet är givetvis positiva till det arbete mot skatteparadisen som genomförts. Vi menar dock att det snarare är tidigare insatser av den föregående regeringen och dess samarbetspartier (initiativet genom Nordiska rådet) än nya initiativ av den borgerliga regeringen som åstadkommit dagens resultat. Vi har också begärt att skatteparadisen skulle tas upp som en prioriterad fråga under ordförandeåret. Regeringen har nonchalerat detta liksom den unika möjligheten att som ordförandeland samordna och skruva upp takten i arbetet när både USA och Europas större stater också vill driva frågan. Sverige borde säkerställa att även Europas mindre välfärdsstater får skatteavtal samt att även de resterande skatteparadisen i Europa i form av Andorra, Gibraltar, Liechtenstein och Monaco till fullo implementerat OECD:s modellavtal. Redan i våras motionerade Socialdemokraterna om att Liechtenstein skulle förbinda sig för ett fullvärdigt informationsutbyte innan Sverige godkände Liechtensteins associering till Schengenregelverket. Vidare yrkades att Liechtenstein fullt ut skulle tillämpa sparanddirektivets informationsutbyte utan undantagsregler med samtliga medlemmar i EU. En ståndpunkt som delades av Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet är positiva till att det nordiska projektet fortsätter och förlängs. Det måste dock vara minst OECD:s modellavtal som gäller. Det är ett golv och inga signaler bör gå ut till skatteparadisen om att det är ett tak. Tvärtom måste Sverige verka för att OECD noga följer och för medlemsstaterna sammanfattar hur avtalen praktiskt fungerar för skattemyndigheterna i de olika medlemsstaterna. Att nästan alla skatteparadis nu är beredda att skriva under modellavtalet är en signal om att det går att ta ytterligare ett steg mot transparens och ett informationsutbyte utan förbehåll. Sverige ska ta initiativ inom OECD för att förbättra modellavtalet i fråga om informationsutbytet. Skattemyndigheter måste få kunna lämna vidare information om misstänkt penningtvätt, försäkringsbedrägeri etc. Med dagens modellavtal kan Skatteverket inte göra det.

Sedan 1989 samarbetar ett 30-tal länder för att motarbeta penningtvätt och finansiering av terrorism. Arbetet sker inom Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF), som är ett mellanstatligt organ. När Ekobrottsmyndigheten eller Åklagarmyndighetens åklagare via internationell rättshjälp hittar misstankar om skattebrott så får informationen inte användas av Skatteverkets fiskala avdelning i deras utredningar. FATF har föreslagit att det ska finnas fri kommunikation mellan polis och skattemyndigheter kring det som kallas penningtvätt och penningmaskering. OECD:s modellavtal måste öppna upp för en sådan kommunikation.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet är inte beredda att godkänna informationsutbytesavtalen med Bermuda och Brittiska Jungfruöarna i befintlig form. Regeringen tycks i sin iver att få fram ”resultat” i form av skatteavtal ha börjat tumma på innehållet. Skatteverket har i sitt remissvar påtalat flera otydligheter och osäkerheter i avtalets formuleringar

Fel! Okänt namn på

relativt OECD:s modellavtal. I fråga om Bermuda påtalas att vagare termer än dem i modellavtalet används. Termen ”relevant” i stället för ”foreseeably relevant” används och termen ”direct taxes” gör det oklart vilka skatter som omfattas. Vidare oroar sig Skatteverket över att svar på frågor som inte avser ”allvarligt skatteundragande” kan bli svåra att få ut samt att möjligheterna till att få information från en tredje part begränsas. Skatteverket skriver att det kan uppfattas som att avtalet ger mer begränsade möjligheter till informationsutbyte än modellavtalet och andra avtal på området som Sverige ingått.

Stockholm den 16 september 2009

Lars Johansson (s)

Laila Bjurling (s)

Christin Hagberg (s)

Britta Rådström (s)

Birgitta Eriksson (s)

Helena Leander (mp)

Raimo Pärssinen (s)

Fredrik Olovsson (s)

Hans Olsson (s)

Marie Engström (v)